

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 767/2015-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. júla 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcu Ladislava Orosza o sťažnosti [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 514/1999, za účasti Okresného súdu Košice-okolie, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 514/1999 v období po právoplatnosti nálezU Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 60/2011-32 zo 4. mája 2011 p o r u š e n é b o l i .

2. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je Okresný súd Košice-okolie p o v i n n ý zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezU.

3. Okresný súd Košice-okolie je p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 533,59 € (slovom päťstotridsaťtri eur a päťdesiatdeväť centov) na účet jej

právnej zástupkyne JUDr. Ivety Rajtákovéj, Štúrova 20, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. februára 2015 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 514/1999 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že predmetom napadnutého konania je vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktoré začalo na návrh sťažovateľky doručený okresnému súdu 28. júla 1999.

Sťažovateľka doručila ústavnému súdu 3. decembra 2010 sťažnosť, ktorou namietala porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd o tejto sťažnosti rozhodol nálezom sp. zn. II. ÚS 60/2011 zo 4. mája 2011 tak, že základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu v napadnutom konaní porušené, prikázal okresnému súdu, aby konal v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, a priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka poukazuje na úkony okresného súdu v napadnutom konaní v čase konania ústavného súdu o jej sťažnosti z decembra 2010 a tiež na úkony, ktoré vykonal po vydaní nálezů zo 4. mája 2011.

Sťažovateľka považuje predmet napadnutého konania za štandardnú agendu všeobecných súdov s tým, že k vzniku prietáhov ona ako účastníčka konania nijako neprispela.

Poukazuje na to, že Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznal jej odvoláciu argumentáciu, ktorú uplatnila v odvolaní proti rozsudku okresného súdu z 27. februára 2008. Krajský súd v uznesení z 8. septembra 2010, ktorým zrušil predmetný rozsudok okresného súdu, uložil okresnému súdu vychádzať z ceny hnutelných vecí v čase vyporiadavania.

«Prvostupňový súd začal konať tak, že... viac ako 1 mesiac po tom, čo bol spis vrátený odvolacím súdom (20. 10. 2010), vyzval dňa 29. 11. 2010 účastníkov konania, aby podali nové návrhy na dokazovanie v lehote 15 dní od doručenia tejto výzvy.

Povinnosť, ktorú mu uložil odvolací súd vo svojom zrušovacom uznesení „vychádzať pri vyporiadaní hnutelných vecí z ich ceny v čase, keď sa vyporiadanie vykonáva“ plnil prvostupňový súd tak, že vzhľadom na nie veľmi zrozumiteľne formulované úlohy znalcom, musel prvostupňový súd opätovne vydať uznesenie na doplnenie znaleckých posudkov dňa 23. 3. 2011...

... prvostupňový súd ďalším uznesením zo dňa 20. 9. 2011 nariadil doplnenie, už raz doplneného, znaleckého posudku [REDACTED].

Súd týmto nesústredeným opakovaným zadávaním úloh znalcom pokračoval v získavaní dôkazov o cene hnutelných vecí (zariadenia domácnosti), ktoré už v čase nariadenia prvého znaleckého dokazovania (4. 1. 2007) boli viac ako 17 rokov staré, keďže boli kúpené v rokoch 1986 až 1990, a to aj napriek vyjadreniam sťažovateľky k doplnkom k znaleckým posudkom, v ktorých opakovane poukazovala na to, že súd prvého stupňa zrejme nesprávne zadal úlohu znalcom, pretože závery, ku ktorým sa znalci vo svojich posudkoch dopracovali, evidentne odporovali formálnej logike, pretože v každom novom

doplnku k znaleckému posudku ceny týchto hnutelných vecí (zariadenia domácnosti), ktoré boli čím ďalej tým staršie, stále stúpali.

Sťažovateľka chce zdôrazniť, že vzhľadom na toto, vyššie uvedené nesústredené a neefektívne konanie súdu, bolo prvé pojednávanie, na ktorom ešte súd nerozhodol vo veci, nariadené až na deň 14. 2. 2012, teda takmer 16 mesiacov po tom, čo bola vec vrátená odvolacím súdom súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie a takmer 9 mesiacov potom čo ústavný súd vo svojom náleze (II. ÚS 60/2011 zo dňa 4. 5. 2011) prikázal Okresnému súdu Košice - okolie konať v uvedenom konaní bez zbytočných prieťahov.

Vyššie uvedené pojednávanie bolo odročené na deň 16. 4. 2012, toto bolo následne odročené, z dôvodov na strane odporcu, na deň 31. 5. 2012.

Okresný súd Košice - okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C/514/1999 vyhlásil rozsudok až na pojednávaní nariadenom na deň 21.6. 2012.

Voči tomuto rozsudku podala sťažovateľka v zákonnej lehote odvolanie.

Krajský súd v Košiciach svojim uznesením sp. zn. 9 Co/194/2012-458 zo dňa 19. 11. 2014 vec vrátil súdu prvého stupňa bez rozhodnutia o odvolaní.

Odvolací súd odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že vec mu bola predložená predčasne, pretože súd prvého stupňa nerozhodol o celom predmete konania, nerozhodol o trovách štátu, hoci o trovách konania účastníkov rozhodol.

Navyše, podľa odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, súd prvého stupňa nepredložil odvolanie žalovaného proti uzneseniu zo dňa 8. 7. 2011, ktorým súd priznal znalečné znalkyni [REDAKOVANÉ], na rozhodnutie odvolaciemu súdu.»

Sťažovateľka poukazuje tiež na to, že neefektívny a nesústredený postup okresného súdu v napadnutom konaní konštatoval ústavný súd už v náleze zo 4. mája 2011 a krajský súd v uznesení z 19. novembra 2014. Nesústredený a neefektívny postup okresného súdu pokračoval podľa sťažovateľky aj po tomto náleze ústavného súdu tým, že nerozhodol o celom predmete konania, čo malo za následok, že ani krajský súd nerozhodol o odvolaní sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu.

„Navyše prvostupňový súd, ktorému bola vec vrátená z odvolacieho súdu dňa 24. 11. 2014... túto skutočnosť oznámil právnej zástupkyňi sťažovateľky až po tom, čo sa táto informovala na stav odvolacieho konania, najskôr telefonicky koncom decembra 2014

a potom nahliadnutím do spisu dňa 12. 1. 2015, až dňa 15. 1. 2015, teda takmer 2 mesiace po tom, čo mu bola vec vrátená z odvolacieho súdu.

... nevyužil súd ust. § 115a ods. 1 O. s. p... a nepožiadal bezodkladne účastníkov konania o vyjadrenie či súhlasia s rozhodnutím o trovách štátu, ktorých výška je zrejmá z obsahu spisu (ide o trovy, ktoré vynaložil štát), bez nariadenia pojednávania, ale vo veci nariadil pojednávanie o ďalšie viac ako 2 mesiace, na deň 24. 3. 2015.“

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Právo sťažovateľky... zakotvené v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, a... zakotvené v čl. 6 ods. 1 prvá veta Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, bolo postupom Okresného súdu Košice-okolie vo veci sp. zn. 11 C/514/1999 porušené.

... prikazuje, aby Okresným súd Košice-okolie konal vo veci vedenej na Okresnom súde Košice-okolie pod sp. zn. 11 C/514/1999 bez prieťahov.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Okresnému súd Košice-okolie pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľky.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke [REDAKOVANÉ] finančné zadosťučinenie vo výške 4 500 €.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľke všetky trovy tohto konania.“

Návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľka odôvodňuje takto:

„... celková doba, ktorá uplynula od podania návrhu až doposiaľ, doba viac ako 15 rokov a 6 mesiacov, je neprimerane dlhá, ničím neospravedlňiteľná a nezdôvodniteľná a v podstatnej miere ju spôsobil okresný súd svojím neefektívnym konaním a nekonaním.

Sťažovateľka považuje konanie Okresného súdu Košice-okolie, najmä po vydaní nálezú ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 60/2011-32 zo dňa 4. 5. 2011... za také, ktoré je nesúladne so zmyslom a úlohou okresného súdu pri ochrane práv účastníkov súdneho konania a to postupovať v súdnom konaní tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná.

Vzhľadom na celkovú dĺžku konania, ktoré presahuje 15 rokov a 6 mesiacov, vzhľadom na to, že od vyššie uvedeného nálezu Ústavného súdu SR uplynula doba 3 rokov a 9 mesiacov a vzhľadom na to, že podľa doterajšieho postupu Okresného súdu Košice-okolie v tomto konaní nie je možné očakávať, že stav právnej istoty založený na právoplatnom rozhodnutí súdu možno očakávať v blízkej budúcnosti, považuje sťažovateľka za primerané, aby jej bolo priznané finančné zadosťučinenie vo výške 4 500 €.“

V podaní doručenom ústavnému súdu 14. júla 2015 sťažovateľka dopĺňa svoju argumentáciu a opakovane zdôrazňuje, že „účelnejším ako nariadovanie pojednávania... sa javil taký postup, kedy by súd požiadal účastníkov o vyjadrenie, či súhlasia s rozhodnutím o trovách štátu bez nariadenia pojednávania a po prípadnom súhlasnom vyjadrení účastníkov rozhodol bezodkladne o trovách štátu bez pojednávania.

... súd nariadil v predmetnej veci pojednávanie na deň 24. 3. 2015, na ktorom aj rozhodol o tom, že účastníci konania, sťažovateľka a žalovaný, sú povinní zaplatiť trovy štátu každý vo výške 124,85 Eur.

Uvedený doplniaci rozsudok, ktorý má rozsah troch strán... doručil súd právnej zástupkyňi sťažovateľky dňa 13. 07. 2015, teda tri mesiace a 20 dní po jeho vyhlásení.

Okresnému súdu... teda trvalo... čas viac než tri krát presahujúci zákonom stanovenú lehotu na vyhotovenie rozsudku vo veci samej uvedenú v ustanovení § 158 ods. 5 O. s. p...

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že napriek nálezu Ústavného súdu II. ÚS 60/2011 zo dňa 4. 5. 2011... tento naďalej pokračuje v konaní spôsobom, ktoré zbytočné prieťahy a aj celkovú dĺžku konania predlžuje...“.

Po predbežnom prerokovaní ústavný súd prijal na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľky uznesením sp. zn. II. ÚS 767/2015 z 11. novembra 2015 v časti týkajúcej sa porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní v období po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 60/2011-32 zo 4. mája 2011.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky a predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa

vo veci konalo ústne pojednávanie. Ústavný súd zároveň vyzval predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrila k sťažnosti. Právna zástupkyňa sťažovateľky a predsedníčka okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrávajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľky a predsedníčky okresného súdu, že netrávajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predsedníčka okresného súdu sa k sťažnosti vyjadrila v prípise sp. zn. 1 SprV 638/2015 z 27. januára 2016, v ktorom sa zamerala na priebeh napadnutého konania od právoplatnosti nálezú ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 60/2011 zo 4. mája 2011, resp. po vrátení súdneho spisu ústavným súdom. Následne v prípise uviedla:

„Po oboznámení sa s obsahom spisu sp. zn. 11 C/514/1999 mám za to, že tunajší súd po vrátení spisu z Ústavného súdu SR konal v tomto konaní priebežne a bez prietahov. Zo spisu nebolo zistené dlhšie časové obdobie, počas ktorého by súd nevykonal žiaden úkon, procesné úkony súdu boli vykonávané v časových intervaloch niekoľkých dní až dvoch mesiacov, s výnimkou obdobia od vyhlásenia doplnacieho rozsudku dňa 24. 3. 2015 do jeho doručovania účastníkom konania dňa 8. 7. 2015.

K tvrdeniu sťažovateľky, že vinou tunajšieho súdu nebolo ani po troch rokoch od vyhlásenia rozsudku vo veci dňa 21. 6. 2012 o jej odvolaní proti tomuto rozsudku možné odvolacím súdom rozhodnúť uvádzam, že v období od 13. 9. 2012 do 24. 11. 2014, t. j. viac ako dva roky, sa spis nachádzal na odvolacom súde, ktorý vec vrátil tunajšiemu súdu na ďalšie konanie. Po návrate spisu z odvolacieho súdu tunajší súd vo veci konal v zmysle rozhodnutia odvolacieho súdu, pričom spis vrátil odvolaciemu súdu na rozhodnutie o podanom odvolaní dňa 11. 9. 2015.

K sťažovateľkou namietanému postupu súdu po vrátení spisu z odvolacieho súdu tým, že vo veci nariadil pojednávanie uvádzam, že predsedovi súdu neprináleží hodnotiť určitý

procesný postup v konaní a je výlučne v právomoci zákonného sudcu ako vedie súdne konanie. Predvolanie účastníkov konania na pojednávanie na deň 24. 3. 2015 však bolo expedované už spolu s rozhodnutím odvolacieho súdu, pričom na pojednávaní dňa 24. 3. 2015 bol po vypočutí účastníkov konania a ukončení dokazovania dopĺňací rozsudok aj vyhlásený.

Vzhľadom na vyššie uvedené mám za to, že sťažovateľmi žiadané finančné zadostučinenie je neprimerane vysoké a navrhujem ústavnému súdu, aby v prípade vyslovenia, že právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v primeranej lehote porušené bolo, priznal im nižšie ako žiadané finančné zadost' učinenie.“

Sťažovateľka prostredníctvom právnej zástupkyne v podaní z 18. februára 2016 podala stanovisko k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu. Sťažovateľka sa nestotožňuje s názorom predsedníčky okresného súdu, podľa ktorého okresný súd po právoplatnosti predmetného nálezu ústavného súdu konal bez zbytočných prietáhov. V podaní ďalej uvádza:

„Sťažovateľka už v sťažnosti poukázala na to, že napriek príkazu ústavného súdu v náleze sp. zn. II. ÚS 60/2011 zo dňa 4. 5. 2011 - konať bez zbytočných prietáhov, okresný súd ďalej v konaní postupoval neefektívne, keďže vydával opakovane uznesenia o doplnení znaleckého dokazovania, ktorého potreba vyplynula práve z toho, že úlohy formulované v uzneseniach o nariadení či doplnení znaleckého dokazovania boli neúplné a znalcom aj čiastočne nezrozumiteľné. Bez významu nie je ani skutočnosť, na ktorú sťažovateľka poukázala už v sťažnosti, že napriek zrozumiteľnému a jednoznačnému právnemu názoru odvolacieho súdu - vychádzať pri vyporiadaní hnutelných vecí z ich ceny v čase, keď sa vyporiadanie vykonáva, výsledkom znaleckého dokazovania vykonávaného na základe rozhodnutí súdu, je stav, keď Okresný súd vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo účastníkov v cenách, keď zariadenie domácnosti zakúpené v rokoch 1986 až 1990 má v čase vyporiadania vyššiu hodnotu ako bola jeho nákupná cena.

Toto nesústredené a neefektívne konanie, ktoré nakoniec vyplýva aj z chronológie konania poskytnutej okresným súdom, malo za následok, že prvé pojednávanie na okresnom súde bolo nariadené po takmer šesnástich mesiacoch od vrátenia veci odvolacím súdom.

Bez významu je skutočnosť, že v čase od 13. 9. 2012 do 24. 11. 2014 bola vec na odvolacom súde, keďže odvolacím súdom bola vrátená okresnému súdu nie tak, ako uvádza vo vyjadrení okresný súd na ďalšie konanie ale z dôvodu že okresný súd nerozhodol vo svojom rozsudku zo dňa 21. 6.2012 o celom predmete konania. ...

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že doba viac než dvoch rokov, kedy sa spis nachádzal na odvolacom súde, pripadá na ťarchu okresného súdu, keďže z ustanovenia § 152 ods. 1, ods. 2 O. s. p. vyplýva, že rozsudkom má súd rozhodnúť o celej prejednávanej veci. Sťažovateľka poukazuje na to, že lehota 30 dní na vydanie doplniaceho rozsudku na návrh účastníka konania vyjadruje záujem na tom, aby bolo pochybenie ku ktorému došlo pri rozhodovaní súdu neúplnosťou jeho rozsudku bolo čo najskôr napravené. Nie je dôvod rozlišovať medzi lehotou na doplnenie rozsudku na návrh a lehotou, kedy by o doplnení mal rozhodnúť okresný súd na podnet odvolacieho súdu. Vo veci sťažovateľky však v čase keď konanie trvalo už viac než 15 rokov, súd uvedenú lehotu 30 dní prekročil viac než 4-násobne keďže doplnenie rozsudku vykonal až doplniacím rozsudkom vyhláseným dňa 24. 3. 2015. Navyše pri doručovaní písomného vyhotovenia rozsudku, okresný súd opätovne nedodrжал zákonnú lehotu a doplniaci rozsudok, predmetom ktorého bolo rozhodnutie o trovách štátu, vyhotovoval a doručoval v čase viac než 3-krát presahujúcim zákonom stanovenú lehotu.

Pre sťažovateľku je celkom nepochopiteľné, z akého dôvodu nerešpektoval Okresný súd Košice - okolie príkaz ústavného súdu konať bez zbytočných prieťahov. K dnešnému dňu po 16,5 roku od začatia konania nie je konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva navrhovateľky a jej bývalého manžela skončené. Za tohto stavu nemožno súhlasiť s názorom Okresného súdu Košice - okolie, že by suma primeraného finančného zadosťučinenia žiadaná sťažovateľkou bola neprimeraná. Sťažovateľka poukazuje na to, že v čase podávania návrhu na vyporiadanie BSM bola v situácii, keď od rozhodnutia súdu očakávala usporiadanie svojich majetkových pomerov a rozhodnutie o veciach, ktoré potrebovala k svojmu bežnému životu. Po šestnástich rokoch a takmer siedmich mesiacoch situácii, keď toto konanie nie je ešte stále právoplatne skončené, sa sťažovateľke čoraz ťažšie chápe úloha súdu pri rozhodovaní v tomto jej občiansko-právnom spore, keďže nečinnosť, neefektivita, nesústredenosť a neschopnosť súdu rozhodnúť v občiansko-právnej veci patriacej k jadru štandardnej súdnej agendy, ju prinútila zariadiť si svoje veci bez

ohľadu na to, že rozhodnutie súdu o jej majetku a majetku bývalého manžela malo pre ňu zásadný význam.“

II.

Ústavný súd z vyžiadaného súdneho spisu okresného súdu zistil tento priebeh napadnutého konania v relevantnom období – t. j. po právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 60/2011 zo 4. mája 2011 (ústavný súd prihliadol aj na procesné úkony bezprostredne predchádzajúce tomuto obdobiu, ktoré ale svojimi účinkami zasiahli do relevantného obdobia, pozn.):

Dňa 23. marca 2011 okresný súd uznesením uložil znalkyni doplniť znalecký posudok č. 1/2007 v lehote 30 dní a uviesť všeobecnú hodnotu vecí tak, ako bolo uložené uznesením zo 4. januára 2007 – t. j. ku dňu právoplatnosti rozsudku o rozvode – 26. novembra 1999. Ďalším uznesením okresný súd uložil znalcovi obdobne doplniť znalecký posudok č. 3/2007.

Dňa 11. apríla 2011 okresný súd doručoval uznesenia účastníkom a znalcom.

Dňa 3. mája 2011 bolo okresnému súdu doručené podanie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, podľa ktorého nemožno poskytnúť informácie o použití finančných prostriedkov vzhľadom na uplynutie doby archivácie.

Dňa 17. mája 2011 [REDAKOVANÉ] okresnému súdu oznámil, že od roku 2007 nevykonáva znaleckú činnosť.

Dňa 27. mája 2011 znalkyňa doručila okresnému súdu doplnenie znaleckého posudku. Okresný súd následne 8. júla 2011 rozhodol o znalečnom.

Okresný súd 19. júla 2011 doručoval doplnok k znaleckému posudku s výzvou na vyjadrenie účastníkom konania.

Dňa 28. júla 2011 odporca doručil okresnému súdu vyjadrenie a odvolanie proti uzneseniu o znalečnom. Sťažovateľka 4. augusta 2011 doručila svoje vyjadrenie k doplnenému znaleckému posudku.

Dňa 20. septembra 2011 okresný súd nariadil vykonať doplnenie znaleckého posudku č. 1/2007 a jeho doplnenia a uložil znalkyni, aby uviedla, podľa akého predpisu určila cenu vecí.

Dňa 10. októbra 2011 znalkyňa doručila okresnému súdu v poradí druhý doplnok k znaleckému posudku.

Dňa 26. októbra 2011 okresný súd zaslal účastníkom výzvu na vyjadrenie sa k doplnku znaleckého posudku.

Dňa 11. novembra 2011 sťažovateľka a 14. novembra 2011 odporca zaslali svoje vyjadrenia k doplnenému znaleckému posudku.

Dňa 11. januára 2012 okresný súd nariadil pojednávanie na 14. február 2012.

Na pojednávaní 14. februára 2012 bola prítomná právna zástupkyňa sťažovateľky a odporca. Okresný súd vypočul znalcov k spôsobu určenia ceny vecí. Právna zástupkyňa sťažovateľky navrhla doplniť dokazovanie – zaobstaraním daňových priznaní odporcu za roky 1994 až 1996. Okresný súd následne odročil pojednávanie na 16. apríl 2012.

Dňa 28. marca 2012 Daňový úrad Košice zaslal okresnému súdu špecifikované daňové priznania odporcu.

Dňa 12. apríla 2012 odporca zaslal okresnému súdu podanie, ktorým ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní z dôvodu operácie, o čom predložil aj potvrdenie od lekára, a žiadal pojednávanie odročiť.

Dňa 12. apríla 2012 okresný súd zrušil pojednávanie a určil nový termín pojednávania na 31. máj 2012.

Na pojednávaní 31. mája 2012 okresný súd vypočul právnu zástupkyňu sťažovateľky a odporcu k hodnote hnutelných vecí, k vyporiadaniu finančnej sumy získanej za predaj bytu, pričom títo ďalšie návrhy na dokazovanie nemali. Okresný súd odročil pojednávanie na 21. jún 2012.

Na pojednávaní 21. júna 2012 okresný súd vyhlásil dokazovanie za skončené a rozhodol vo veci rozsudkom.

Dňa 9. júla 2012 sťažovateľka doručila okresnému súdu odvolanie proti rozsudku z 21. júna 2012.

Dňa 13. augusta 2012 okresný súd doručoval odvolanie sťažovateľky odporcovi, ktorý následne 27. augusta 2012 doručil svoje vyjadrenie.

Okresný súd 13. septembra 2012 predložil vec krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

Dňa 19. novembra 2014 krajský súd rozhodol uznesením tak, že vec vrátil okresnému súdu ako predčasne predloženú z dôvodu, že okresný súd nerozhodol o celom predmete konania – o trovách štátu, a tiež z dôvodu, že v súvislosti s odvolaním odporcu proti uzneseniu o znalečnom z 8. júla 2011 nebola vec predložená krajskému súdu na rozhodnutie.

Po rozhodnutí krajského súdu bol 24. novembra 2014 súdny spis doručený okresnému súdu.

Dňa 12. januára 2015 okresný súd nariadil pojednávanie na 24. marec 2015.

Na pojednávaní 24. marca 2015 boli prítomní právni zástupcovia účastníkov konania. Okresný súd vypočul právnych zástupcov, oboznámil ich s obsahom uznesenia krajského súdu. Právni zástupcovia nemali ďalšie návrhy na dokazovanie, okresný súd ich poučil podľa § 120 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) a vyhlásil doplniaci rozsudok.

Dňa 8. júla 2015 okresný súd doručoval doplniaci rozsudok.

Dňa 29. júla 2015 sťažovateľka doručila okresnému súdu odvolanie proti doplniacemu rozsudku.

Dňa 12. septembra 2015 okresný súd doručoval odvolanie sťažovateľky odporcovi a predložil vec krajskému súdu.

Dňa 22. decembra 2015 krajský súd zaslal spis okresnému súdu na účely doručenia ústavnému súdu.

Po vrátení súdneho spisu okresný súd ho odoslal 27. apríla 2016 krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní. V čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľky krajský súd v predmetnom odvolacom konaní ešte nerozhodol.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva

na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 514/1999.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže

odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Ústavný súd hodnotil postup okresného súdu v napadnutom konaní a jeho jednotlivé procesné úkony podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, keďže tieto boli vykonané do 30. júna 2016. Vychádzajúc z toho, že napadnuté konanie nie je v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd nad rámec veci poukazuje na to, že 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Ústavný súd vo svojej judikatúre (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09) už uviedol, že nielen nečinnosť, ale aj neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovatelia na neho obrátili s návrhom, aby o ich veci rozhodol.

1. Pokiaľ ide o prvé kritérium, ktoré ústavný súd zohľadňuje pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prípadne práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd konštatuje, že predmetom konania je rozhodovanie o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Z právneho hľadiska predmetnú vec možno považovať za bežnú agendu rozhodovania všeobecných súdov. Prerokúvaná vec obsahuje prvok skutkovej zložitosti v tom, že posúdenie

rozhodujúcich skutočností vyžadovalo znalecké dokazovanie. Nejde však podľa názoru ústavného súdu o výnimočný prvok skutkovej zložitosti, ktorý by presahoval bežný rámec prípadov s obdobným predmetom.

2. V rámci druhého kritéria ústavný súd hodnotil správanie sťažovateľky ako účastníčky napadnutého konania. Sťažovateľka ako účastníčka konania postupovala v napadnutom konaní primerane, na výzvy okresného súdu reagovala adekvátne. Jej správanie preto neprispelo k celkovej dĺžke napadnutého konania.

3. Ústavný súd v súvislosti s posudzovaním postupu okresného súdu v napadnutom konaní v relevantnom období uvádza, že okresný súd v napadnutom konaní postupoval neefektívne. Prvok neefektívneho postupu je zjavný v tom, že rozsudkom z 21. júna 2012 okresný súd nerozhodol o celom predmete konania (o trovách štátu) a predčasne predložil vec krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľky proti predmetnému rozsudku. V uznesení z 19. novembra 2014 krajský súd navyše vytkol okresnému súdu, že nepredložil vec na rozhodnutie o odvolaní odporcu proti uzneseniu z 8. júla 2011 o znalečnom. Po vrátení veci ako bezdôvodne predloženej – okresný súd rozhodol 24. marca 2015 doplnčiacim rozsudkom s tým, že jeho písomné vyhotovenie a expedovanie účastníkom konania trvalo tri a pol mesiaca, čo je potrebné hodnotiť ako neefektívny postup okresného súdu.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd uzavrel, že neefektívnym a nesústređeným postupom okresného súdu v napadnutom konaní v rozhodnom období, t. j. po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 60/2011-32 zo 4. mája 2011 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

V čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľky v napadnutom konaní okresný súd nekonal, keďže vec bola odoslaná krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľky. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nevyhovел sťažnosti v tej časti, v ktorej sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov a zakázal mu pokračovať v porušovaní označených práv sťažovateľky (bod 4 výroku tohto nálezu). Navyše, aj keby vec bola po rozhodnutí krajského súdu vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie, ústavný súd poukazuje na to, že v náleze č. k. II. ÚS 60/2011-32 zo 4. mája 2011 už prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov v napadnutom konaní.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Sťažovateľka si uplatnila primerané finančné zadost'učinenie v sume 4 500 €. S prihliadnutím na okolnosti predmetnej veci – na celkovú dĺžku napadnutého konania, na predchádzajúce konštatovanie porušenia označených práv sťažovateľky postupom okresného súdu v napadnutom konaní nálezom ústavného súdu zo 4. mája 2011, ústavný súd priznal sťažovateľke sumu 3 000 €, ktorá je podľa názoru ústavného súdu primeraná konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci (bod 2 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania zo svojho.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľka tiež žiadala o úhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním právnu zástupkyňou. Sťažovateľka si uplatnila úhradu trov konania vo výške 715,49 € za štyri úkony právnej služby.

Ústavný súd priznal právnej zástupkyňi sťažovateľky úhradu trov konania v sume 533,59 € v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 3 úkony právnej služby podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, podanie vo veci zo 14. júla 2015). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2015 v sume 139,83 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a náhrady

hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby v sume 8,39 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 444,66 €. Keďže advokátka je podľa priloženého osvedčenia platcom dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Ústavný súd nepriznal sťažovateľke úhradu trov konania za stanovisko k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu doručené ústavnému súdu 19. februára 2016, keďže z obsahu tohto podania nevyplývajú žiadne nové skutkové okolnosti alebo nové právne názory, v tomto podaní právna zástupkyňa v zásade len zopakovala svoju argumentáciu uvedenú v sťažnosti. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nepovažoval tento úkon za účelne vynaložený na uplatňovanie práva sťažovateľky.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. júla 2016